

Sustainable Society Index - SSI

Een duurzame samenleving

Ooit zeiden de Noord-Amerikaanse indianen:

'Wij willen de aarde ongeschonden en mooier aan onze kinderen en kleinkinderen doorgeven. Het is het enige erfgoed dat we hebben.'

Dat willen wij ook, maar we doen het niet. Denk maar aan alle berichten over armoede en ongelijke verdeling van inkomen, over vervuiling van lucht, water en bodem, over uitstoot van broeikasgassen, over klimaatverandering, over...

Nu was het voor de indianen wel heel wat gemakkelijker dan voor ons om zich aan hun uitgangspunt te houden. Zij waren nog niet met zo heel veel mensen als wij, met nu 6,5 miljard inwoners op aarde en straks misschien wel met een kleine 10 miljard. Die een groot stuk van de natuur hebben ingepikt voor zichzelf en in een hoog tempo grondstoffen opmaken, het water en de lucht vervuilen, de zeeën leegvissen. Dat is verre van duurzaam. En dan moet je er nog maar niet aan denken wat er gebeurt als straks China en India, met samen meer dan 2,5 miljard inwoners hetzelfde welvaartspeil bereiken als wij nu hebben. En waarschijnlijk evenveel willen consumeren als wij nu doen.

Er zijn geleerden die menen dat er eigenlijk niks aan de hand is en dat we vertrouwen moeten hebben in de toekomst en vooral in de oplossingen die de technologie zal bieden. Er zijn er ook die voorspellen dat we als mensheid, wat we ook doen, welke maatregelen we ook treffen, onafwendbaar op een ramp afkoersen. Volgens hen zijn we te laat om nog iets te kunnen veranderen aan ons lot.

Tot nu toe is de beschaafde wereld doorgedaan haar toekomst in de waagschaal te stellen, ervan uitgaande dat de technologie een oplossing zal bieden voor elk probleem dat zich voordoet, wat het ook moge zijn.

David Fromkin, Het lot van de mensheid (1999)

Velen zijn echter van mening dat we nog (net) niet te laat zijn als we nu alle energie en aandacht richten op het versterken van een duurzame ontwikkeling. Alle aanleiding derhalve om dat dan ook daadwerkelijk te gaan doen. Voor de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. En uit oogpunt van solidariteit met onze medemensen – dichtbij en ver weg. Omdat solidariteit bij onze normen en waarden hoort én omdat we het verplicht zijn op grond van verschillende internationale verdragen, die ook Nederland heeft ondertekend.

Sustainable Society Index

Om met succes een duurzame samenleving te kunnen bereiken, moeten we weten waar we nu staan én waar we heen willen. Stap 1 is dus vaststellen hoe duurzaam een samenleving nu leeft. Om dat te kunnen meten is de Sustainable Society Index, SSI, ontwikkeld. Als uitgangspunt hebben we de Brundtland definitie genomen, waar we voor alle duidelijkheid een derde zin aan hebben toegevoegd:

Een duurzame samenleving is een samenleving

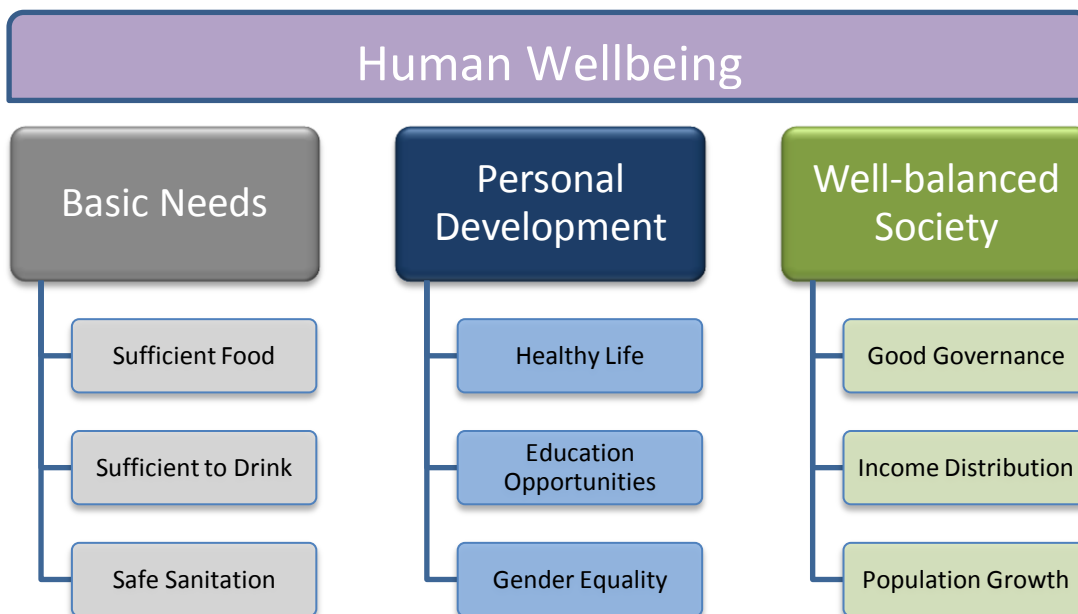
- die voorziet in de behoeften van de huidige generatie,
- die niet tekortdoet aan de mogelijkheid voor toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien, en
- waarbij elk individu de mogelijkheid heeft om zich in vrijheid te ontwikkelen, binnen een stabiele maatschappij, in harmonie met zijn omgeving.

Voor een duurzame samenleving spelen dus zowel de leefbaarheid (Human Wellbeing) als de duurzaamheid (Environmental Wellbeing) een rol. Daarnaast is Economic Wellbeing van belang, niet als doel, maar om Human en Environmental Wellbeing mogelijk te maken en in stand te houden.

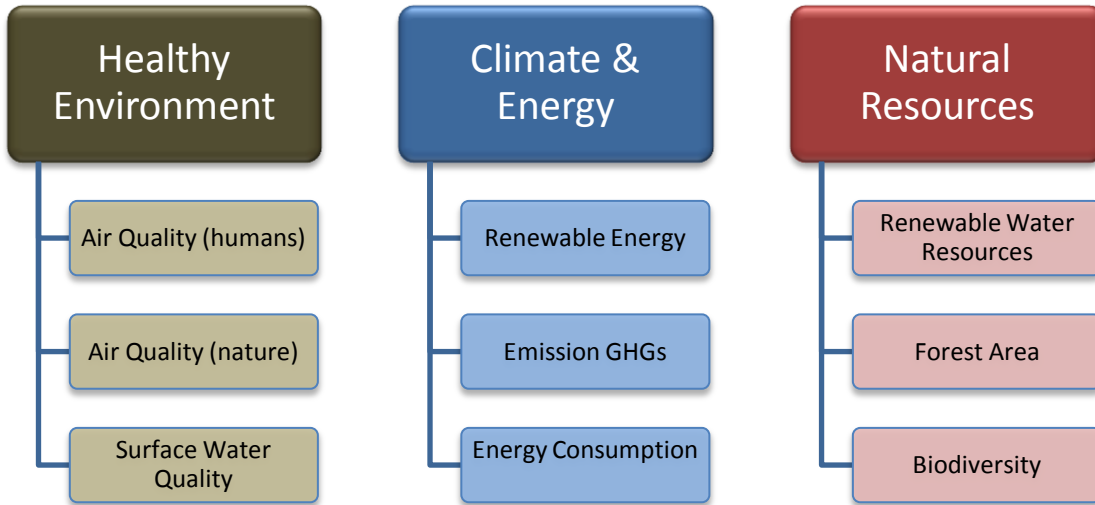
De SSI integreert de belangrijkste aspecten van duurzaamheid: Human Wellbeing, Environmental Wellbeing en Economic Wellbeing.

Human Wellbeing omvat drie categorieën: de basisbehoeften van ieder mens, de mogelijkheden om zich te ontwikkelen en de maatschappij waarin hij of zij leeft. Elke categorie omvat drie indicatoren.

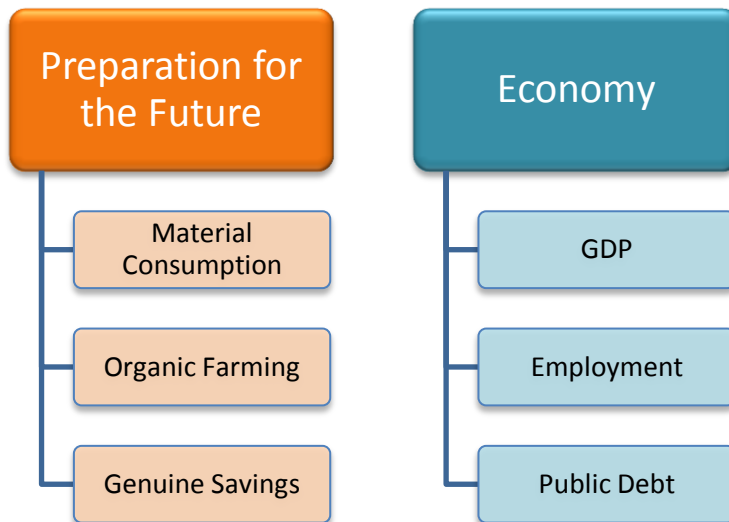
Environmental Wellbeing meet de kwaliteit van lucht en oppervlaktewater, meet de stand van zaken op het gebied van klimaat en energie en van het gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

Environmental Wellbeing

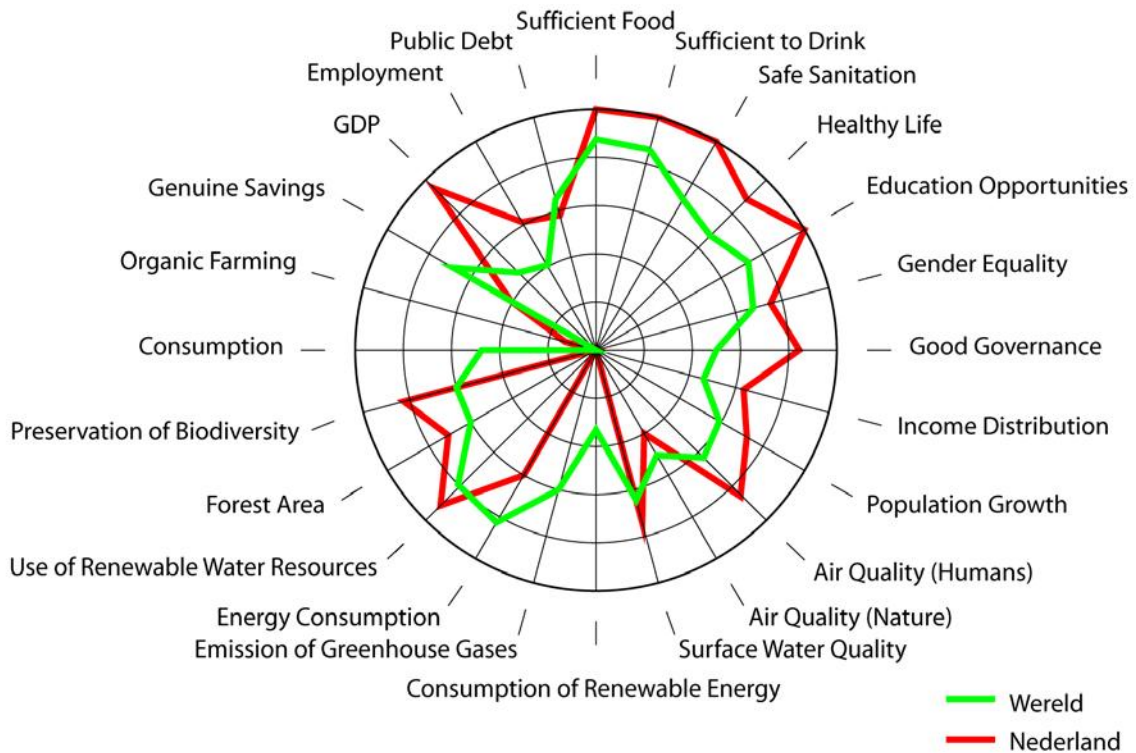
De derde dimensie, Economic Wellbeing, omvat twee categorieën: Preparation for the Future, die een maat vormt voor de mate van transitie naar een duurzame samenleving en Economy, die de stand van zaken m.b.t. de economie laat zien.

Economic Wellbeing

De SSI maakt aan de hand van de 24 bovengenoemde indicatoren in een oogopslag duidelijk hoe duurzaam een samenleving is: waar het goed gaat en waar de knelpunten liggen.

Scores 2010

Toelichting: De buitenste cirkel van het spinnenweb geeft een score van 10 op een schaal van 0 tot 10 weer, dus volledige duurzaamheid. Het middelpunt betekent een score van 0.

De SSI is ontwikkeld voor Nederland en 150 andere landen en is in 2006 voor het eerst gepubliceerd. Elke 2 jaar verschijnt er een update: 2008 en 2010. De uitkomsten van de SSI maken duidelijke en zinvolle vergelijkingen tussen landen mogelijk en laten ontwikkelingen in de tijd zien. Daarmee wordt zichtbaar welke inspanningen resultaat opleveren en welke (nog) niet.

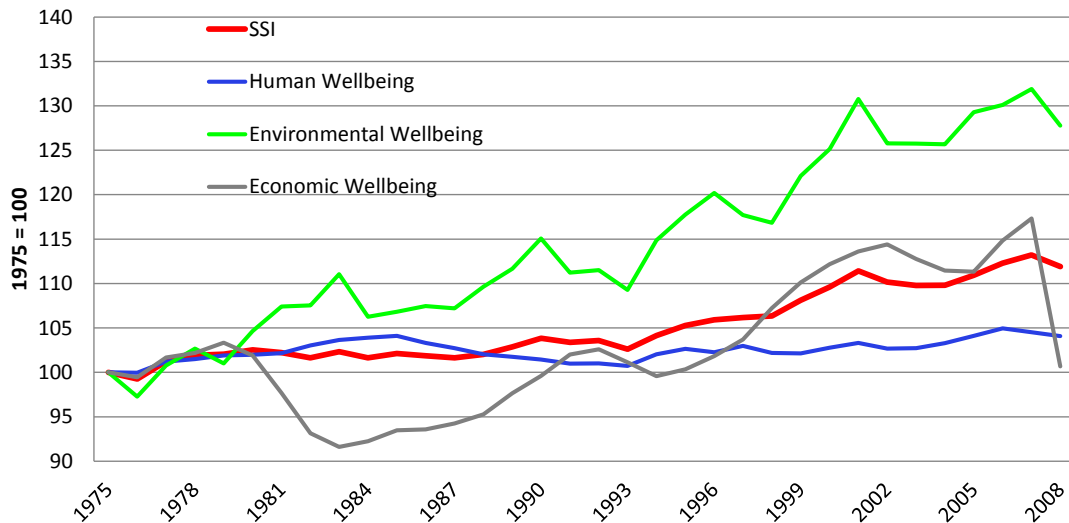
De SSI is – wereldwijd – de enige index die

- duurzaamheid in brede zin omvat
- berekend wordt voor meer dan 150 landen
- een periodieke – tweejaarlijkse – update kent
- overzichtelijk en transparant is.

Nederland 1975 – 2008

Vorig jaar is de studie gepubliceerd naar de voortgang in Nederland naar een duurzame samenleving. Aan de hand van de 24 indicatoren zijn voor de periode 1975 – 2008 de ontwikkelingen in beeld gebracht.

SSI and Wellbeing

Met name Environmental Wellbeing is in deze periode verbeterd, met ruim 25%, tot een nog steeds magere score van 4,2. De overall index SSI is in ruim 30 jaar met 12% gestegen. In diezelfde periode is het GDP per hoofd van de bevolking in Nederland met ruim 500% gestegen. De enorme toename in welvaart is dus niet benut om grote vooruitgang naar een duurzame samenleving te bereiken.

De volledige studie is beschikbaar via de website <http://www.ssfindex.com/cms/wp-content/uploads/pdf/SSI1975-2008.pdf>

Audit van de SSI

Het Joint Research Centre van de Europese Commissie heeft een audit uitgevoerd van de SSI. De belangrijkste (voorlopige) conclusies zijn dat de statistische analyse de opzet en het raamwerk van de SSI ondersteunt. Wel worden er kanttekeningen geplaatst bij de berekeningsmethode van enkele indicatoren. Het belangrijkste bezwaar van JRC is echter de wijze van aggregeren. JRC stelt voor om gebruik te maken van het meetkundig gemiddelde om de scores van categorieën en wellbeing dimensions te berekenen. Om een rangvolgorde van de 151 landen aan te geven – omdat mensen nu eenmaal dol zijn op ranglijstjes – stelt JRC voor om de Copeland rule (u weet wel) toe te passen. JRC verwacht dat de bezwaren bij de berekening van enkele indicatoren grotendeels of wellicht zelfs geheel zijn opgelost als de voorgestelde wijze van aggregeren wordt gevolgd. Het rapport van deze studie zal naar verwachting komende zomer verschijnen. Wij zullen het publiceren op onze website.

Huidig gebruik van de SSI

Op verschillende plaatsen en in verschillende omstandigheden wordt de SSI toegepast, o.m.

- de twee jaarlijkse updates, tot nu toe 2006, 2008 en 2010, en dus weer eind 2012

- in Roemenië op nationaal en sub nationaal niveau (voor de 8 regio's van Roemenië). Er wordt nu gewerkt aan de nieuwe update, zowel nationaal als regionaal.
- in Finland voor de studie naar de ontwikkelingen in de periode 1975 -2008
- in Finland op sub nationaal niveau, binnen 5 regio's
- binnen universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland, voor onderzoek en onderwijs. De Hogeschool INHOLLAND heeft op basis van de SSI een Duurzaamheidsindex voor de glastuinbouw ontwikkeld en geoperationaliseerd
- binnen diverse samenwerkingsverbanden met andere instituten
- bij presentaties en cursussen door de SSF.

Voor meer informatie nodig ik u uit voor een bezoek aan onze website: www.ssfindex.com.

18 april 2011, Geurt van de Kerk
geurt.vandekerk@ssfindex.com

